

РЕШЕНИЕ

№ 8477

гр. София, 04.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 74 състав, в публично заседание на 16.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Младен Семов

при участието на секретаря Теменужка Стоименова, като разгледа дело номер **13018** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административно-процесуалния кодекс във връзка с чл.10 ал.6 от Закона за семейните помощи за деца (ЗСПД).

Образувано е по жалба на Н. И. М. А., ЕГН [ЕГН], гражданка на С., чрез адв. В. П., с посочен съдебен адрес: [населено място], [улица], тел.: [ЕГН] против Заповед № ЗСПД/Д-С-СК/7252/02.12.2025г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – С., към регионална дирекция С.-град, с която е отказано отпускане на еднократна помощ по чл.7 от ЗСПД.

Иска се отмяна на акта, тъй като:

Основанието - липса на статут на постоянно пребиваваща в РБ на жалбоподателката е в пряко противоречие с КРБ, ратифицираните международни договори по които РБ е страна/непосочено кои/, правото на ЕС/непосочено кое/ и специалният ЗУБ. Твърди се, че този извод е в нарушение на чл.26 ал.2 КРБ. Успоредно с това и предвид разрешеното постоянно пребиваване в страната, този извод е в нарушение и на 32 ал.3 от ЗУБ.

Нормата на чл.3 т.5 от ЗСПД приложено от органа е в противоречие с чл.2 от Конвенцията на ООН за правата на детето.

Твърди се още, че правото на помощ произтича директно от чл.28 пар.1 от Директива 2008/43 и чл.29 пар.1 от директива 2011/95/ЕС.

Ответната страна - Директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – р-н С., към Регионална Дирекция С.-град изразява становище за неоснователност на процесната жалба с аргументи, аналогични с изложените в оспорваният акт.

Процесната жалба е допустима и редовна, като подадена от активно легитимирано лице,

съобразно разпоредбата на чл.6 ал.1 от ЗСПД, в срока по чл.149 ал.1 от АПК, срещу подлежащ на обжалване акт по чл. 10 ал.5 от ЗСПД, в съответствие с изискванията на чл.150 и чл.151 от АПК и като такава подлежи на разглеждане по същество.

За да постанови отказ от предоставяне еднократна месечна помощ за деца на жалбоподателката, директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – р-н С., към Регионална Дирекция С.-град е приел, че семейството не попада сред кръга лица, посочен в чл.3 от ЗСПД, децата не са български граждани, съгласно чл.3 т.3 ЗСПД, членовете на семейството са граждани на друга държава по чл.3 т.5 ЗСПД и не са налице и сключени двустранни международни договори за социална сигурност със С.. По аналогичен начин не отговарят и на условията на чл.7 ал.1 ЗСПД.

По същество на спора и с оглед твърденията на страните и събраните доказателства, Административен съд София, град, 74 състав, съобрази:

Производството е започнало по заявление-декларация вх. № ЗСПД/Д-С-СВ/7252/28.11.2025г. за отпускане на месечна помощ по чл.7 от ЗСПД за децата на жалбоподателката А. Х., И. Х. и А. Х., като в рамките на производството е извършен предварителен контрол за законосъобразност и са събрани относимите към спора доказателства.

В този смисъл не се установява допуснато нарушение, изразяващо се в ограничаване правата на страната на участие в административното производство, нито такива от абсолютен процесуален характер.

Успоредно с това, следва да се приеме, че процесната Заповед е постановено от компетентен орган и в изискуемата форма/арг. чл.10 ал.4 ЗСПД/.

В съответствие с изискванията на приложимият материален закон, следва да се отбележи:

Съгласно чл.32 ал.3 от ЗУБ, чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република Б..

По силата на чл.3 т.5 от ЗСПД право на семейни помощи за деца имат бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е страна.

В конкретният казус, правното основание на пребиваването на жалбоподателката е предоставен хуманитарен статут на нея и децата и.

От друга страна, разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД сочи ограничение относно лица, които имат право на семейни помощи, в случая - бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи не е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република Б. е страна. По делото не е спорно, че няма международен договор между Б. и С., който да урежда отпускането на семейни помощи.

По силата на чл. 29 пар.1 от Директива 2011/95/ЕС на ЕП и Съвета, държавите-членки гарантират на лицата, на които е предоставена международна закрила, получаването в държавата-членка, която им е предоставила такава закрила, на необходимите социални грижи, както е предвидено за гражданите им.

Следва ясно да се посочи, че тази директива е директива изменяща отчасти 2004/83/ЕС видно от изрично посоченото в съображение 1,52 и др. от преамбюла на Директива 2011/95/ЕС, като видно от таблицата за съответствие нормата на чл.28 пар.1 от Директива 2004/83 се изменя и придобива съдържанието на чл.29 па.1 от Директива 2011/95. В този смисъл твърдението за жалбоподателя за нарушение на два отделни акта е необосновано както от юридически, така и в чисто технически аспект.

На следващо място - Разпоредбата на пар.2 на посочената съюзна разпоредба, предвижда, че чрез

дерогация от общото правило, установено в параграф 1, държавите-членки могат да ограничат социалните помощи, предоставени на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, до основните обезщетения, които се предоставят на същото равнище и при същите условия, както за гражданите им.

Така, макар на пръв поглед да изглежда, че е налице колизия между националната и съюзната разпоредба, то тази колизия е само привидна. В своята практика, Съдът на ЕС е имал възможността да се произнесе, че:

„ Рисковете от влошаване на здравословното състояние на гражданин на трета страна, които не произтичат от причинено му умишлено лишаване от грижи, срещу които разглежданото в главното производство национално законодателство предоставя защита, не се обхващат от член 15, букви а) и в) от посочената директива, тъй като посегателствата, дефинирани в тези разпоредби, са съответно смъртно наказание или екзекуция и тежки и лични заплахи срещу живота или личността на цивилно лице поради безогледно насилие в случай на въоръжен вътрешен или международен конфликт.

Член 15, буква б) от Директива 2004/83 дефинира тежкото посегателство, свързано с подлагането на гражданин на трета страна, в неговата страна на произход, на изтезание или на нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

От тази разпоредба произтича ясно, че тя се прилага само за нечовешкото или унижително отнасяне по отношение на молителя в неговата страна на произход. От това следва, че законодателят на Съюза е предвидил предоставянето на субсидиарна закрила само в случаите, когато тези видове отнасяне са налице в страната на произход на молителя.

...

Следователно резервата, съдържаща се в член 3 от Директива 2004/83, не допуска приемането или запазването от държава членка на разпоредби, предоставящи предвидения в нея статут на лице, което може да получи субсидиарна закрила, на гражданин на трета страна с тежко заболяване поради риска от влошаване на здравословното му състояние в резултат от липсата на подходящо лечение в страната на произход, тъй като тези разпоредби не са съвместими с директивата“./виж Решение от 18 декември, 2014г. по дело С-542/13, М. М'Водж, ECLI:EU:C:2014:2452, т.31-33, т.43 и диспозитива на акта/.

В процесният казус, безспорно е, че жалбоподателката и децата и са получили хуманитарен статут/каквито доказателства са представени след изрични съдебни указания и с молби от 12.01.2026г./По делото липсват данни за молителката да са налице притеснения в държавата, чиито гражданин е - С., произтичащи от заплахата, насилие, посегателство, политическа репресия, изтезания, нечовешко или унижително отношение и прочее.

В този смисъл следва да се приеме, че жалбоподателката не попада в предметният обхват на Директивата, респ. извършеното от нея позоваване на разпоредите от посоченият акт на вторичното право на ЕС е неоснователно.

Всъщност този извод не е решаващ за изход от спора, тъй като преследваният с директивата ефект/независимо от нейната приложимост/ е тъждествен с целта, преследвана от Конвенцията на ООН за правата на детето.

В тази връзка следва да се посочи:

На основание чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република Б., настоящият състав счита, че ограничението, съдържащо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД следва да получи различен прочит произтичащ от текста чл. 27, т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на детето/ОС на ООН на 20.11.1989 г. Ратифицирана с решение на В. от 11.04.1991г.-ДВ, бр.32 от 23.04.1991 г. В сила от 3.07.1991 г./

Съгласно чл.1 от Конвенцията "дете" означава всяко човешко същество на възраст под 18 години освен ако съгласно закона, приложим за детето, пълнолетието настъпва по-рано.Текста на чл.2 от посочената Конвенция ясно предвижда, че държавите - страни по Конвенцията зачитат и осигуряват правата, предвидени в тази Конвенция, на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници.

От своя страна, нормата на чл.4 гласи, че държавите - страни по Конвенцията, са длъжни да предприемат всички необходими законодателни, административни и други мерки за осъществяване на правата, признати в тази Конвенция. По отношение на икономическите, социалните и културните права държавите – страни по Конвенцията, предприемат такива мерки в максималната степен, възможна с оглед на техните ресурси, и когато е необходимо, в рамките на международното сътрудничество.

В този смисъл следва да се приеме, че децата на жалбоподателката спадат сред обхвата на закрила на посоченият международен договор.

Така, новелата на чл.27 ал.1 от Конвенцията ясно предвижда, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие. Текста на ал.2 на посочената норма реферира към задължението на родителите, а от своя страна ал.3 на разпоредбата гласи, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия и в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ и програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището.

Следва да се отбележи, че Б. е ратифицирала посочената Конвенция без резерви в допустимият им обхват съгласно чл. 51, както и без поправка съобразно механизма по чл.50, респ. приложение намира и разпоредбата на чл. 41 съгласно която посочената Конвенция може да не се прилага само при по-благоприятен режим съгласно националното законодателство или международното право в сила за държавите, страни по Конвенцията.

Така и доколкото конвенцията не съдържа точен материален и практически израз на посоченото право, то държавите-страни по международния договор следва да определят в съответствие с възможностите си и националните специфики - условията при които да се обезпечи правото на децата на жизнен стандарт съответстващ на физическите, умствени, духовни, морални и социални нужди на детето.

В този смисъл и доколкото предмета на спора не е размера, а изобщо отказа от право на подпомагане, следва да се приеме, че постановението от директора на Дирекция „Социално подпомагане“ отказ е незаконосъобразен. Преценката досежно размера може да бъде предмет на отделен спор, при наличие на предпоставките за това и по него съдът не следва изобщо да се произнася.

Оспорваният акт следва да се отмени, а преписката да се върне за ново произнасяне по подадената от жалбоподателката Заявление-Декларация. При новото произнасяне компетентният орган следва да установи налице ли е приложим стандарт за определяне помощи в подобна хипотеза, респ. същите следва ли да бъдат уеднаквени и в същият размер като другите правоимащи лица.

При новото разглеждане органа може да изследва и установи не/наличието на всички законово

изискуеми основания за отпускане на помощ, в т.ч. доход, заетост на семейството, възраст на лицата, редовно посещаване от децата на учебни занятия, имунизационен статус и т.н. с произтичащи от проверката последици.

С оглед гореизложеното и на основание чл.173 ал.2 и чл.174 от АПК, Административен съд София – град, 74 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-СК/7252/02.12.2025г. на директора на дирекция „Социално подпомагане“ – С., към регионална дирекция С.-град

ИЗПРАЩА преписката на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – р-н С. за произнасяне по заявление-декларация вх. № ЗСПД/Д-С-СВ/7252/28.11.2025г.

Определя едномесечен срок за произнасяне по заявлението.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд 14-дневен срок от деня на съобщението, че решението е изготвено.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Съдия: